Špecifický cieľ v pedagogike, jeho charakteristické znaky a prvky správne definovaného špecifického cieľa. Ako sa dá špecifický cieľ merať? :)

V pedagogike predstavuje špecifický cieľ konkrétny, merateľný a kontrolovateľný výsledok učebného procesu, ktorý majú žiaci dosiahnuť v priebehu určitej vyučovacej jednotky[1].

Kým všeobecný cieľ udáva skôr smer a ideál[2], špecifický cieľ presne definuje zmenu vedomostí, zručností alebo postojov, ktorú možno na konci hodiny overiť.

Charakteristické znaky špecifického cieľa:

- **zameranie na žiaka** - nehovorí o tom, čo bude robiť učiteľ[3], ale čo bude vedieť žiak[4],
- **operacionalizácia** - cieľ je vyjadrený pomocou aktívnych slovies, ktoré vyjadrujú pozorovateľnú činnosť[5]. Vyhýba sa nejasným slovám ako „pochopiť" alebo „vedieť", ktoré sa ťažko merajú,
- **konzistentnosť s taxonomickými hladinami** - často sa určuje podľa **Bloomovej taxonómie**, ktorá rozlišuje kategórie od najjednoduchšieho zapamätania si faktov až po zložité hodnotenie a tvorbu.

Prvky správne definovaného špecifického cieľa:

Aby bol cieľ v pedagogickej praxi kvalitný, mal by obsahovať tieto tri zložky:

- **požadovaný výkon (činnosť)** - čo má žiak urobiť (napríklad nakresliť schému zapojenia),
- **podmienky výkonu** - za akých okolností (napríklad s použitím technickej príručky, na trenažéri),
- **normu výkonu (kritérium)** - aká je očakávaná kvalita alebo kvantita (napríklad bezchybne, aspoň 3 výhody, v časovom limite 10 minút).

Príklad transformácie všeobecného cieľa na špecifický:

- **všeobecný cieľ:** Žiak rozumie bezpečnosti pri práci so solárnymi panelmi.
- **špecifický cieľ:** Žiak dokáže vymenovať a prakticky predviesť 5 základných bezpečnostných pravidiel pri inštalácii fotovoltického panelu podľa platných noriem SR.

V modernom vzdelávaní sa kladie dôraz na to, aby špecifické ciele reflektovali aj rozvoj kompetencií, teda nielen čistú teóriu, ale schopnosť použiť vedomosti v reálnych situáciách.

Ako sa dá špecifický cieľ merať?

Špecifický cieľ sa v projektovom riadení a pedagogike v súčasnosti 2026 meria predovšetkým prostredníctvom metodiky **SMART**. Aby bol cieľ merateľný (písmeno **M** – Measurable), musí byť definovaný tak, aby sa na konci dalo jasne určiť, či bol dosiahnutý.

Ukážka piatich konkrétnych spôsobov, ako merať špecifické ciele

Toto je najjednoduchší spôsob merania. Cieľ obsahuje číselnú hodnotu.

- **Príklad:** „Študent dokáže samostatne zapojiť fotovoltický panel do 15 minút."
- **Meradlo:** Čas (stopky) a počet správne zapojených komponentov.

Meranie sa opiera o súlad s vopred stanoveným štandardom, technickou normou alebo kontrolným zoznamom (checklistom).

- **Príklad:** „Návrh systému musí byť v súlade s aktuálnou normou STN EN 62446."
- **Meradlo:** Kontrola výstupu odborníkom podľa bodov normy.

Vzdelávacie ciele sa merajú rôznymi formami evaluácie:

- **Teoretické vedomosti:** Percentuálna úspešnosť v záverečnom teste (napr. min. 80 %).

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

- **Praktické zručnosti:** Praktická skúška na trenažéri alebo reálnom zariadení, kde sa hodnotí správnosť postupu a bezpečnosť práce.

V modernom manažmente sa používa metodika **OKR** (Objectives and Key Results).

- **Objective (Cieľ):** Stať sa certifikovaným inštalatérom.
- **Key Results (Kľúčové výsledky):**
  1. Absolvovať 40 hodín praktického výcviku.
  2. Úspešne zložiť skúšku z bezpečnosti pri práci na elektrických zariadeniach.

Niekedy je cieľom samotné dokončenie určitej aktivity.

- **Príklad:** „Vypracovať projektovú dokumentáciu pre modelový rodinný dom.“
- **Meradlo:** Dokumentácia bola/nebola odovzdaná v požadovanej kvalite.

[1] Napríklad vyučovacej hodiny alebo kurzu.
[2] Napríklad „rozumieť fotovoltike“.
[3] Napríklad „vysvetliť funkciu striedača“.
[4] Napríklad „žiak dokáže opísať funkciu striedača“.
[5] Napríklad: vypočítať, pomenovať, zdôvodniť, zapojiť, porovnať.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania